

Ad van der Waals: 'Studeren met een visuele beperking' De geschiedenis van de studielectuurvoorziening voor blinden en slechtzienden in Nederland. Uitgeverij Elikser, Leeuwarden 2011 ISBN 9789089543226 (Blind/slechtziend/AG/1) Zie ook www.elikser.nl

Soort boek/Ziekte/Stijl:

Reden voor Ad van der Waals om dit boek over de geschiedenis van het blindenbibliotheekwerk te schrijven was dat 2011 een dubbel jubileumjaar: vijftig jaar geleden was in dat jaar het Coördinatiecentrum studielectuur voor blinden en slechtzienden gestart en dertig jaar geleden zijn opvolger de Studie- en vakbibliotheek. Het boek bestaat uit vijf delen waar ingegaan wordt op de volgende zaken: De voorgeschiedenis: 1946-1960, Het coördinatiecentrum 1961-1981, de studie- en vakbibliotheek 1981-1990, van studie-Vakbibliotheek naar Dedicon 1990-2007 en studielectuurvoorziening: afsluitende beschouwing. Ook een verantwoording, lijst met geraadpleegde literatuur, een personenregister en een lijst van voorkomende afkortingen is aanwezig. Boek van 285 pagina's.

Over de schrijver:

Ad van der Waals (1946) heeft van 1969-1991 op verschillende plekken gewerkt binnen de dienstverlenende sector, bij bibliotheken en leetuurvoorziening voor blinden en slechtzienden. Vanaf 1991 zette hij zich in voor de belangenbehartiging via de Nederlandse Vereniging van Blinden en Slechtzienden (NVSB) en later via Viziris. Sinds 2008 is hij freelance werkzaam op het gebied van bestuurs- en beleidsondersteuning. In het kader van zijn onderzoek naar de bestuurlijke geschiedenis van de gesubsidieerde informatie- en leetuurvoorziening aan blinden en slechtzienden vond hij 2011 een goed moment om over dit onderdeel van het blindenbibliotheekwerk een afzonderlijke publicatie te laten verschijnen.

Korte Beschrijving:

In dit boek staat, verdeeld over vier tijdsperioden, de geschiedenis van de studielectuurvoorziening voor blinden en slechtzienden in Nederland. Beschreven wordt hoe deze leetuurvoorziening, dat wil zeggen alles wat gelezen kan worden, voor scholieren, studenten en vak beoefenaars met een visuele beperking ontstaan is, en welke partijen daarbij betrokken waren.

Deel een gaat in op ontstaan van instellingen en organisaties, deel twee beschrijft de weg die leidde tot de oprichting van het Coördinatiecentrum, deel drie gaat over de Studie - en Vakbibliotheek (SVB) en in deel vier wordt beschreven hoe de toegang tot studielectuur bij een zelfstandige SVB en haar opvolgers FNB en Dedicon in rustiger vaarwater kwam. Daarna volgt een samenvattend en afsluitende beschouwing. (pag. 12).

De oprichting van het Coördinatiecentrum voor blinden en slechtzienden en de Studie- en Vakbibliotheek waren belangrijk. De eerste werd in 1961 in Amsterdam opgericht door het Academisch Genootschap Petronella Moens, een vereniging van blinde - en slechtziende academici. Dit coördinatiecentrum zocht op haar beurt samenwerking met het Nederlands Studenten Sanatorium. Zij hadden ervaring met het inspreken van leetuur voor studenten die moesten kuren omdat ze TBC hadden. Blindenbibliotheeken zorgden voor het omzetten van leetuur in braille en gesproken vorm en de rijksoverheid subsidieerde een groot deel van de kosten. Zo werd een gestructureerde voorziening van leetuur voor studerenden met een visuele beperking

gestart.

Vanaf 1981 ging de Studie - en Vakbibliotheek (SVB) ermee door. Zij breiden de dienstverlening uit. Belangrijk voor het goed slagen van deze dienstverlening was de medewerking en samenwerking van alle blindenbibliotheken. Die liep niet altijd zo soepel; ze verschilden organisatorisch, financieel en ook van identiteit. Dat, en de behoefte om de eigen zelfstandigheid en identiteit te bewaren stond samenwerking nogal eens in de weg. Regelmatig hebben Rijksoverheid en belangenorganisaties geprobeerd de onderlinge samenwerking, zelf fusies te stimuleren.

Wat viel op: Het boek is een degelijk geschiedenisboek, een waardevol naslagwerk voor mensen die iets over deze geschiedenis willen weten.

Citaten: Pag.14-15: ‘Daarnaast gingen veel blinde en ‘halfblinde’ kinderen – voor zover ze niet thuis werden gehouden- naar een gewone school. Daar liepen ze vaak vast omdat zij er niet goed pasten en niet meer mee konden te midden van ziende kinderen.’

Pag.83: ‘*Starten zonder overheidssubsidie (...)* Er was in 1961 nog geen subsidie en volgens het verslag van de bestuursvergadering van Petronella Moens van 22 juli 1961 ondervond het Coördinatiecentrum zowel technische als financiële moeilijkheden.’

Pag.91: ‘10. Een nieuwe generatie studenten laat zich horen.
Brief Meis Troost

Door de betere kansen voor jongeren met een visuele beperking om (voortgezet) onderwijs te volgen was er in de loop van jaren ’60 een steeds toenemende vraag naar lectuur voor deze groep.’

Pag.143: ‘Een voor de SVB belangrijke ontwikkeling was de overname per 1 januari 1983 van de braillebibliotheek en brailledrukkerij van het ‘Koninklijke Instituut tot Onderwijs van Blinden’ in Huizen.

Pag.232: ‘Desamenwerking van de blindenbibliotheken op vrijwillige basis was midden 1999 geheel vastgelopen.’

Pag.244: ‘Het medialandschap is inmiddels aanzienlijk veranderd. Gedrukte informatie heeft voor een gedeelte plaatsgemaakt voor informatie die te raadplegen is via de computer.’

Pag.261: ‘Vaak is verzuiling aangewezen als dé oorzaak van het bestaan van meer bibliotheken en als oorzaak van conflicten.’

Pag.268: ‘Overheid, uitgevers, onderwijssector en bibliotheken werden opgeroepen de krachten te bundelen om de oude en vooral de nieuwe media toegankelijk te doen zijn voor mensen met een leeshandicap, zoals dyslectici.’

Recensie/Extra:

<http://www.gehandicaptenschrijvengeschiedenis.nl/component/content/article/34-nieuwsberichten/94-50-jaar-studeren-met-een-visuele-beperking>

Bol.com: Yvonne Mink : ‘Een informatief boek, dienend als verdieping voor geïnteresseerden.’

Trefwoorden:

Informatief, educatief, studielectuurvoorziening, blindenbibliotheek, slechtzienden, studieboeken, braille, visueel beperkten.